

18.12.1978

Opastinsilta 7 00520 HELSINKI 02
Semaforbron HELSINGFORS

Puhelin 1511
Telefon

Till arbetspensionsanstalterna

Regeringen har 1.12.1978 till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lagar om ändring av 6 § lagen om pension för arbetstagare och 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

I propositionen föreslås, att invalidpensionskyddet för moder som lämnat sitt arbete för att vårda småbarn skall utvecklas så att hennes pensionskydd vid invalidpensionsfall skall bibehållas oförändrat som om hon skulle ha fortsatt sitt arbete. Utsträckandet av invalidpensionskyddet föreslås förverkligas genom en ändring av stadgandena om kommande tjänstgöringstid sålunda, att en moder beträffande invalidpensionsbeloppet skulle få räkna sig till goda även tiden från arbetsoförmågans inträde fram till uppnåendet av pensionsåldern. Förutsättningen för detta skulle vara, att hon efter de i 6 § 3 mom. APL och 7 § i 1 mom. KAPL nämnda tidsfrästerna om 360 och 540 dagar utan avbrott skött minst ett barn som är yngre än tre år. Enligt förslaget skulle invalidpensionskyddet bibehållas under högst en nio års tid jämställd med tjänstgöringstid.

Ändringarna föreslås att träda i kraft vid ingången av mars 1979 så, att förnyelsen skulle beröra pensioner, som baserar sig på pensionsfall under lagens giltighetstid.

PENSIONSSKYDDSCENTRALEN

BILAGA

Regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av 6 § lagen om pension för arbetstagare och 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 6 § lagen om pension för arbetstagare och 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.

I propositionen föreslås att pensionsskyddet för mödrar som är borta från arbetet på grund av vård av småbarn utvecklas så, att de bibe-

håller samma rätt till invalidpension som för tid i arbete, så länge de har vård om barn som är yngre än tre år.

MOTIVERING.

Storleken av den invalidpension som fastställs enligt arbetspensionslagstiftningen beror dels på tillväxten av det pensionsbelopp som fastställs på basen av antal arbetade år och förtjänad lön, dels på huruvida även tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av pensionsåldern beaktas såsom berättigande till pension. Genom denna bestämmes om s.k. återstående tjänstgöringstid garanteras å ena sidan invalidpensionsskyddets kontinuitet då den försäkrade övergår från ett arbetsförhållande till ett annat. Å andra sidan skulle i synnerhet unga invaliders arbetspension bli otillräcklig utan sagda tjänstgöringstid.

Enligt 6 § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare, sådant sagda lagrum lyder i lag av den 28 juli 1978 (593/78), skall den tid som återstår beaktas i pensionsbeloppet, såvida invaliditeten inträder innan 360 sådana dagar, för vilka arbetstagaren inte erhållit i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34) avsett arbetslöshetsunderstöd, ha förflutit från arbetsförhållandets upphörande. Motsvarande förfarande är stadgat i lagen om pension för lantbruksföretagare (467/69) och lagen om pension för företagare (468/69). Enligt 7 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (nedan KAPL), sådant sagda lagrum lyder i lag av den 14 april 1978 (275/78), skall vid uträknande av

invalidpension såsom pensionsgrundande lön även beaktas den lön, som den försäkrade skulle ha förtjänat från invaliditetens början till dess han uppnått pensionsåldern. Härvid är dock en förutsättning, att den försäkrade omedelbart före inträdet av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, under en tid av 540 sådana dagar, för vilka han inte erhållit ovan avsett arbetslöshetsunderstöd, i arbeten som avses i KAPL förtjänat minst 4 584 mark räknat enligt 1978 års indexnivå.

Då moder på grund av att hon fött eller vårdar sitt barn är borta från arbetet, beaktas således den återstående tjänstgöringstiden inte vid fastställandet av hennes invalidpension, såvida frånvaron från arbetet har fortsatt utöver ovan nämnda tider eller grovt uppskattat ett drygt år. Flertalet kvinnor föder barn då de är 20—35 år. Frånvaro från arbetet till följd av småbarnsvård infaller således oftast i början av arbetspensionsskyddets tillväxttid. Denna brist i arbetspensionslagstiftningen vad beträffar beräkning av den återstående tjänstgöringstiden försvagar således direkt socialskyddet för mödrar till småbarn. Vetskapen om det bristfälliga pensionsskyddet ger inte heller mödrarna tillräcklig valfrihet i fråga om anordnandet av småbarnsvården.

De nuvarande stadgandena leder för sin del till att det är svårt för mödrar att återvända till arbetslivet, emedan avbrottet i arbete utan undantag inverkar också på deras framtida förtjänstutveckling. Emedan den familjepension som efter moderns död beviljas barnet beräknas på basen av moderns invalidpension, är inte heller barnfamiljernas socialskydd till denna del i skick.

Med anledning av det ovan anförda föreslås, att arbetspensionslagstiftningens stadganden om återstående tjänstgöringstid ändras så, att moder i sitt pensionsbelopp skulle få räkna sig till godo även tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av pensionsåldern på den grunden, att hon efter ovan nämnda tidsperioder om 360 och 540 dagar, utan avbrott haft vård om minst ett barn som är yngre än tre år. Invalidpensionsskyddet vore i detta avseende i högst nio år detsamma som för arbetad tid, vilket sålunda skulle göra det möjligt för modern att i hemmet sköta minst tre barn till dess att de fyllt minst tre år. Förlängningen av den återstående tjänstgöringstiden skulle dock utsträckas att gälla moder som sköter ett litet barn endast i det fall att hon eljest inte enligt gällande stadganden skulle få en sådan förmån beträffande sin pension.

Reformen skulle omfatta alla pensioner enligt arbetspensionslagstiftningen. Angående offentligt pensionsskydd skall dock stadgas särskild.

Man beräknar, att årligen sammanlagt ca 100 sådana invalidpensioner börjar löpa, i fråga om vilka den återstående tjänstgöringstiden eller motsvarande arbetsförtjänst skulle beaktas till följd av vård av barn som är yngre än tre år. Då förtjänstnivåns årliga realökning antas vara 3 procent, uppkommer, beräknat enligt 1978 års nivå, följande mer kostnader för det privata arbetspensionssystemet. Reformen förutsätter motsvarande justeringar av arbetspensionernas inkomstgrunder.

År	Milj. mark
1.	0,5
5.	4
10.	8
20.	20
50.	73

Föreslås att ändringarna träder i kraft räknat från början av mars 1979 sålunda, att de skulle gälla pensioner, till grund för vilka ligger pensionsfall som inträffat under lagens giltighetstid.

Med stöd av vad ovan anförts förelägges Riksdagen till antagande följande lagförslag:

L a g

angående ändring av 6 § lagen om pension för arbetstagare.

I enlighet med riksdagens beslut ändras 6 § 3 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare, sådant sagda lagrum lyder i lag av den 28 juli 1978 (593/78), som följer:

6 §.

Har invaliditet inträtt innan 360 sådana dagar, för vilka arbetstagaren icke erhållit i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor avsett dagunderstöd, förflutit från arbetsförhållandets upphörande, räknas vid fastställandet av invalidpension, som beviljas på grund av detta arbetsförhållande, såsom till pension berättigande tid även tiden mellan invaliditetens början och uppnåendet av pensionsåldern. Har arbetsförhållande icke fortgått minst fyra månader, räknas på grund av detsamma såsom till pension berättigande tid den tid som återstår till pensionsålderns uppnående

endast försåvitt arbetstagaren icke på grund av arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet, som begynt före detta arbetsförhållande, äger rätt till i lag stadgat eller på offentlig pensionsstadga grundat pensionsskydd sålunda, att vid fastställandet av hans i enlighet därmed utgående invalidpension sagda tid eller motsvarande arbetsförtjänst redan beaktas. Vad ovan i detta moment stadgats tillämpas likväl icke vid uträkning av beloppet av ålderspension eller av sådan invalidpension, för vilken den till grund liggande arbetsförmågan begynt efter det år då arbetstagaren uppnådde 63 års ålder, såvida arbetstagaren icke under det år han uppnådde sagda ålder innehaft, med be-

aktande även av under sagda år avslutat arbetsförhållande i dess helhet, under denna lag lydande arbete sammanlagt minst fyra månader likaså räknas vid fastställande av kvinnlig arbetstagares invalidpension den tid som återstår till uppnåendet av pensionsåldern såsom till pension berättigande tid, såvida hon under tiden efter det att sagda 360 dagar förflutit och invaliditeten börjat, vilken tid får uppgå till högst nio år, haft i 4 § 5 mom. avsett barn som är yngre än tre år, dock ej, såvida den tid som återstår till pensionsålderns uppnående eller motsvarande arbetsförtjänst, utan att sagda barnavårdstid beaktas, skall räknas såsom

till pension berättigande tid på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Har sådan kvinnlig arbetstagares arbetsförhållande icke fortgått minst fyra månader, gäller angående fastställande av till pension berättigande tid i tillämpliga delar, vad ovan i detta moment är stadgat.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1979 och den tillämpas på pensioner, vilka grunder sig på pensionsfall som inträffat under lagens giltighetstid.

Lag

angående ändring av 7 § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden.

I enlighet med riksdagens beslut ändras 7 § 1 mom. lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, sådant sagda lagrum lyder i lag av den 14 april 1978 (275/78), som följer:

7 §.

Har till invalidpension berättigad arbetstagare omedelbart före inträdet av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, under en tid av 540 sådana dagar, för vilka han icke erhållit i lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor (125/34, 328/60), avsett dagunderstöd, i arbete, som avses i denna lag, förtjänat minst 800 mark, beaktas såsom pensionsgrundande lön även den lön, som han skulle ha förtjänat från invaliditetens början till dess han uppnått pensionsåldern. På samma sätt förfäres om kvinnlig arbetstagare under den tid av nio år omedelbart före inträdet av den sjukdom eller uppkomsten av det lyte eller den skada, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, haft i 4 § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare avsett barn som är yngre än tre år och den i första meningen avsedda tidsperioden om 540 dagar under sagda tid löpt till ända, såframt icke den tid som återstår till pensionsålderns uppnående eller motsvarande arbetsförtjänst, utan beaktande av sagda barnavårdstid skall räknas såsom berättigande till pension på grund av annat arbets- eller tjänsteförhållande eller företagarverksamhet. Det årliga beloppet av ovan sagda lön förutsättes uppgå till samma i

enlighet med 9 § lagen om pension för arbetstagare justerade belopp i mark, för vilket på grund av arbetstagarens arbetsförhållande i genomsnitt erlagts försäkringspremie i enlighet med denna lag under de kalenderår, under vilka han i arbete, som avses i denna lag, förtjänat minst 800 mark, eller, om han under inget kalenderår förtjänat minst detta belopp, till samma belopp som nämnda gränsbelopp. Löner, vilka införtjänats före 23 års ålder, beaktas dock endast, om de förtjänats under det kalenderår, under vilket den sjukdom, det lyte eller den skada, som utgör den huvudsakliga orsaken till invaliditeten, uppkommit, eller under vilket ovan i andra meningen avsedda tidsperiod om 540 dagar löpt till ända, eller under tre kalenderår omedelbart före förstnämnda år. Vid beräkning av ovan avsedda belopp i mark, för vilket i genomsnitt erlagts försäkringspremie, beaktas icke tid, för vilken arbetstagaren före början av det kalenderår, som omedelbart föregått pensionsfallet, erhållit dagunderstöd i enlighet med lagen om riksomfattande arbetslöshetskassor. Angående beräkningen av beloppet i mark stadgas närmare genom förordning.

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1979 och den tillämpas på pensioner, vilka grundar sig på pensionsfall som inträffat under lagens giltighetstid.

I 7 § 1 mom. denna lag stadgat markbelopp motsvarar det för år 1962 fastställda löneindextalet.

Helsingfors den 1 december 1978.

Republikens President

Social- och hälsovårdsminister